

XXVIII OLIMPIADA FIZYCZNA (1978/1979). Stopień III, zadanie teoretyczne – T3

Źródło: Komitet Główny Olimpiady Fizycznej
Waldemar Gorzkowski, Andrzej Kotlicki:
Olimpiada Fizyczna XXVII – XXVII. WSiP, Warszawa 1983;
Fizyka w Szkole Nr 4, 1980

Nazwa zadania: Wyprowadzenie prawa Stefana – Boltzmanna

Działy: Termodynamika

Słowa kluczowe: II zasada termodynamiki, cykl Carnota, ciepło, temperatura, silnik, ciało doskonale czarne, promieniowanie elektromagnetyczne

Zadanie teoretyczne – T3, zawody teoretyczne III stopnia, XXVIII OF.

Rozpatrując silnik termodynamiczny, w którym ciałem roboczym jest promieniowanie elektromagnetyczne, pracujący w cyklu Carnota (pokazany na Rys. 1) i korzystając z II zasady termodynamiki wyprowadź prawo Stefana-Boltzmanna głoszące, że energia wypromieniowana przez jednostkę powierzchni ciała doskonale czarnego w ciągu jednostki czasu jest proporcjonalna do czwartej potęgi temperatury bezwzględnej.

Uwaga:

1) W zadaniu skorzystaj ze związku:

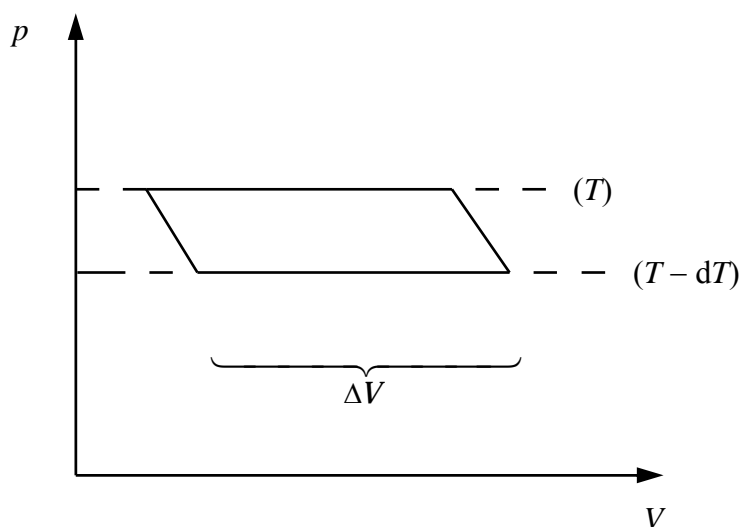
$$p = \frac{1}{3}u,$$

gdzie: p oznacza ciśnienie promieniowania, u - jego objętościową gęstość energii. Związek ten był przedmiotem jednego z zadań olimpijskich i nie trzeba go dowodzić.

2) Sprawność silnika pracującego w cyklu Carnota wynosi:

$$\eta = \frac{T_1 - T_2}{T_1},$$

gdzie: T_1 oznacza temperaturę grzejnika, T_2 – temperaturę chłodnicy.

Rys. 1.